

Voorzitter: E. Hillekens (GroenLinks)

Namens de raad: H. Sietsma (GroenLinks), R. Gierkink (PvdA), A. Sijbolts (Stadspartij 100%), E. Armut (CDA), E. Bernabela (PvhN)

Namens het college: R. van Niejenhuis (wethouder), P. Broeksma (wethouder)

Namens de griffie: W. Meijer

Conformstukken

00:13:43

Voorzitter: Hallo, allemaal. Welkom bij deze meningsvormende sessie over de conformstukken. Eerst komen de voorstellen aan de orde waarbij woordvoering is gemeld. Daarbij doen we eerst de voorstellen waarbij een reactie van wethouder Broeksma wordt gevraagd, omdat hij straks om 16:30 uur nog een andere sessie heeft. Dat betekent dat we beginnen met voorstel 2h: Kredietaanvraag vervanging parkeerautomaten. De PvdA wil daar graag een vraag over stellen.

00:14:10

Mevrouw Gierkink (PvdA): Bedankt, Voorzitter. De parkeerautomaten in Den Haag en Amsterdam zijn bedrukt en beschilderd met kunst. Wij dachten: nu we nieuwe parkeerautomaten gaan aanschaffen in de gemeente Groningen lijkt ons dat een mooie mogelijkheid om het straatbeeld hier ook wat op te fleuren. Ik ben benieuwd wat de mogelijkheden daarin zijn?

00:14:29

Voorzitter: Dan is het woord aan wethouder Broeksma voor een antwoord.

00:14:33

De heer Broeksma (wethouder): Dank u wel, Voorzitter. Een hele interessante gedachte en een leuk idee om daar eens naar te kijken. Ik moet u wel vertellen: parkeerautomaten worden vanaf de fabriek in een vaste kleur geleverd, dus zonder kunstzinnige uiting. We kunnen wel eens een belletje doen naar Amsterdam en Den Haag om te kijken wat dat kost. Er is geen budget voor. Misschien loopt het in de papieren of misschien valt het mee. Dan kunnen we eens kijken of dat idee op de een of andere manier een uitvoering kan krijgen voordat de parkeerautomaten geplaatst worden. Misschien kan het wel daarna, als ze geplaatst zijn, en wellicht is er nog ander straatmeubilair wat we hierin mee kunnen nemen. We gaan eerst eens kijken in de parkeerautomaten wat de ervaringen van Amsterdam en Den Haag zijn. Tot zover. Dank u wel.

00:15:15

Voorzitter: Ik zie een vervolgvraag.

00:15:17

Mevrouw Gierkink (PvdA): Wanneer zouden we dat ongeveer kunnen verwachten? Bedankt trouwens, leuk dat u ernaar gaat kijken. Ook heel mooi.

00:15:24

De heer Broeksma (wethouder): Ik weet niet wanneer dat telefoontje gepleegd gaat worden. Het lijkt me niet al te ingewikkeld, maar voordat we echt tot een prijs komen

wat het allemaal gaat kosten durf ik niet te zeggen. We gaan niet treuzelen en we laten u weten wanneer we meer weten. Tot zover.

00:15:39

Voorzitter: Dank u wel. Kan daarmee het stuk conform door naar de raad? Mooi. Dan gaan we door met 2I: Vaststelling bodemenergieplan Stadshavens Eemskanaalzone, herziene versie 2023. Daarover is een vraag van GroenLinks.

00:15:58

De heer Sietsma (GroenLinks): Dank u wel. Ik zie dat ik mijn pasje niet heb, maar zonder pasje gaat het ook. We hebben drie vragen over dat stuk. De eerste vraag gaat over de timing: waarom moeten we het hier nu afzonderlijk over hebben en niet integraal samen met de hele plannen voor Stadshavens, zodat we ook weten wat daar gebouwd gaat worden? Daar gaat meteen de tweede vraag over. Er wordt nu gerekend aan de noodzakelijke capaciteit op basis van warmtebehoefte die voldoet aan de BENG-normen, de wettelijke normen voor energiegebruik. Wij hebben een initiatiefvoorstel aangenomen in deze raad. Daar hebben we de ambitie uitgesproken om per 2025 te gaan voldoen aan de best mogelijke normen van dat moment en daar al vanaf 2021 - toen we het initiatiefvoorstel indienden - naartoe te werken. Tot onze teleurstelling wordt er nu nog steeds gewerkt met een norm die gewoon aan de BENG-normen voldoet. Dat kan beter naar ons idee, dus we vragen waarom dat gebeurt? De derde vraag is: als je dat doet, zuiniger bouwen, dan hou je met de berekeningen die gemaakt zijn een hoop warmte over. Die zou je kunnen gebruiken in bijvoorbeeld de Oosterparkwijk. Dat is een wijk die heel lastig te verduurzamen is. Wij zouden dus graag zien dat onze warmteplannen breder worden getrokken dan alleen voor die ene nieuwbouwwijk. Dus dat we ook over de grenzen van die nieuwbouwwijk heen kijken.

00:17:42

Voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan wethouder Van Niejenhuis voor een antwoord.

00:17:46

De heer Van Niejenhuis (wethouder): Dank u wel, Voorzitter. Allereerst de vraag: is het nou nodig om zo een bodemenergieplan op dit moment vast te stellen? Ja, dat is op dit moment nodig. Overigens hebben we daar vorig jaar al op voorgesorteerd middels een eerder raadsbesluit. Daar vertel ik zo nog even iets meer over. Wat belangrijk is, is dat de ontwikkelaars niet voor individuele gebouwen hun eigen WKO gaan ontwikkelen of een ander systeem, een warmtepomp of iets dergelijks. We willen juist dat voor het hele gebied op een collectieve WKO wordt gekoerst. Als WarmteStad niet de aanvraag doet conform de Waterwet bij de provincie om dit nu te gaan voorbereiden, dan zou het zo kunnen zijn dat ontwikkelaars op eigen houtje de kans krijgen om hun eigen energie op te gaan bouwen. Dat is nou net niet wat we willen. We willen één groot WKO-systeem. Dat is efficiënter en we willen dus die individuele systemen niet toestaan. Daar zit ook nog een ander nadeel bij en dat is dat het systemen onderling ook nog eens een keer interferentie zou kunnen opleveren. Dus dat is nog een reden om dat niet te doen.

00:18:48

De heer Van Niejenhuis (wethouder): Het bodemenergieplan Stadshavens - heb ik zojuist al even gezegd - is in 2022 al door de raad aangenomen. Dit is dus eigenlijk

een technische wijziging op wat de raad in 2022 al heeft besloten. U zegt: "We hebben in 2021 een initiatiefvoorstel gemaakt en dat is door de raad aangenomen." Dat weet ik natuurlijk heel goed, want daar was ik toen ook bij betrokken. We hebben in de beantwoording van het initiatiefvoorstel gezegd dat we alles in werking stellen om meer te doen dan we kunnen. We zouden vooruitlopend op de regels die het Rijk stelt al de gesprekken te voeren met de ontwikkelaars, de bouw en de architecten om te zorgen dat we in 2025 echt klaar staan om aan die nieuwe normen van het Rijk te gaan voldoen. Je ziet dat het Rijk de regie daarop heeft genomen en heel serieus afstevent op een aangescherpt bouwbesluit met hoge isolatiewaarde en het gebruik van circulaire materialen. Dus daar zijn nu echt veranderingen gaande. Die merk je ook al hier in onze gemeente. We hebben op dit moment met verschillende ontwikkelaars en woningbouwcorporaties gesprekken over gebouwen die circulair zijn, die veel beter geïsoleerd zijn en die gebouwd zijn met hout in plaats van beton.

00:20:00

De heer Van Niejenhuis (wethouder): Dus je ziet dat de eerste effecten van die aankondiging van strengere regelgeving al effect hebben. Die zijn er al. Ik denk in die zin dat we heel goed bezig zijn op de Routekaart die we aan de raad hebben gepresenteerd om stappen te zetten richting 2025. Het is niet mogelijk om zomaar als gemeente in het publiekrechtelijk kader strengere eisen te stellen dan het BENG-bouwen, dus bijna energieneutraal. Hier hebben we dat privaatrechtelijk bij de Stadshavens ook niet gedaan. Dus het is heel erg lastig om dat nu alsnog privaatrechtelijk af te dwingen. U zegt nog iets over het gebruiken van de energie die je in de Stadshavens wint voor de omliggende wijken. Dat zou misschien kunnen, maar we zeggen wel dat het technisch ingewikkeld is. Het WKO-systeem gaat uit van hele lage temperatuurwarmte en die is met name geschikt voor nieuwbouw met hoge isolatiewaarde. Dus voor oudere woningen met slechtere isolatiewaarde uit omliggende wijken heeft dat hele ingrijpende effecten. Dan zullen we namelijk eerst die woningen heel fors moeten renoveren en opwaarderen qua isolatie, dus echt tot op nieuwbouw-niveau.

00:21:14

Voorzitter: Dank u wel. Dat levert een vervolgvraag op.

00:21:17

De heer Sietsma (GroenLinks): Twee vervolgvragen met name. Dat vernieuwen van die woningen aan de Oosterparkwijk zal toch een keer moeten gebeuren, denk ik. Ik ben geen technicus, maar ik weet dat je met warmtepompen die lage warmte-temperatuur best omhoog kan krikken tot een getal wat bij een normale cv-installatie hoort. Dus toch jammer dat het college daar niet op voorsorteert. Ik snap de uitleg waarom het nu moet, maar waarom we nu nog blijven rekenen met 50 kilowatt per vierkante meter per jaar is me toch een raadsel. De wethouder zegt: "Strenger dan de BENG-normen kan niet in een privaatrechtelijke omgeving." Ik snap dat niet helemaal. We hebben destijds uitgezocht - u was daarbij - dat het juridisch wel kan dat de gemeente die eisen kan stellen. Ik zou dus graag zien dat de wethouder daar - dat kan nu misschien niet - toch even op terugkomt hoe dat nou precies zit. Ambtenaren vanuit de energiehoek hebben ons verteld dat het niet kan. De omgevingsplannen-jurist die zegt dat het wel kan.

00:22:30

Voorzitter: Wethouder Van Niejenhuis.

00:22:32

De heer Van Niejenhuis (wethouder): Dank, Voorzitter. Dat zal ik even precies nazoeken. Mijn perceptie was dat je het in het publiekrechtelijk kader nu niet meer zomaar kunt afdwingen. We hadden het dan privaatrechtelijk jaren geleden, toen we een contract hebben afgesloten, al moeten afdwingen als we dat toen hadden gewild. Ik ga dat goed uitzoeken en daar kom ik even op terug. We rekenen nu nog met bepaalde isolatiewaardes en duurzaamheidsmaatregelen bij de Stadshavens, maar dat gaat zich door de komende tijd heen ontwikkelen. Dus de woningen die verderop in de Stadshavens worden gebouwd zullen langs een andere lat worden gebouwd dan de eerste woningen die daar worden gebouwd. Mocht er warmte overblijven uit die warmtebron, dan kunnen we natuurlijk altijd kijken wat we daarmee kunnen doen en of we dat voor de omgeving kunnen inzetten.

00:23:19

Voorzitter: Nog een vervolgvraag.

00:23:21

De heer Sietsma (GroenLinks): Het is niet echt een vraag, maar wel een statement. Het is toch vrij bizar dat we nu woningen gaan plannen waarvan we weten dat we over enkele jaren al strengere normen krijgen. Waarvan we ook weten dat we daar over tien jaar spijt van krijgen. Waarvan we ook weten dat we over 50 jaar die woningen weer moeten afbreken en vervangen door andere woningen die wel aan de dan geldende normen voldoen. Dat is meer een statement dan een vraag. De traagheid van de regelgeving zit ons hier echt dwars.

00:23:49

Voorzitter: Ik krijg een signaal dat de wethouder toch wil reageren ondanks dat het geen vraag was.

00:23:55

De heer Van Niejenhuis (wethouder): Ik zou eigenlijk willen zeggen dat ik hetzelfde ongeduld voel als de heer Sietsma. Ik ga alles doen wat ik kan om te zorgen dat we dat kunnen versnellen. We gaan daar samen met de raad over in gesprek met de ontwikkelaars om te kijken wat we nou kunnen doen. De stelling van het initiatiefvoorstel is ook dat het zelfs goedkoper zou kunnen zijn om te bouwen uitgaande van een passief huis dat helemaal geen energie gebruikt. Dus dat gesprek gaan we gewoon samen met elkaar voeren.

00:24:24

Voorzitter: Kan het stuk dan met de toezegging dat de wethouder erop terugkomt conform door naar de raad? Ja, helemaal goed. Dan gaan we door met 2i: Gebiedsvisie Corpus den Hoorn-Zuid. Raadslid Sijbolts wil daar een vraag over stellen.

00:24:41

De heer Sijbolts (Stadspartij 100% voor Groningen): Dank u wel, Voorzitter. Excuus dat ik wat te laat binnen kwam lopen. Wij hebben met name de inspraakreacties op de Gebiedsvisie Corpus den Hoorn-Zuid aandachtig gelezen. Veel inwoners maken zich daar zorgen en zien ook wel wat bezwaren. Dat zal dan vooral zijn voor de

snelheid waarmee je met de auto van a naar b kunt gaan. Dat gaat het over die bewuste knip. Wij willen het college vragen of het mogelijk is om die knip in eerste instantie flexibel aan te leggen? Bijvoorbeeld door een heleboel groenbakken te plaatsen. Als dan blijkt dat de knip niet het gewenste effect heeft of de gevolgen voor de omgeving toch zo nadelig zijn, dat je nog wel terug kunt om die knip op te heffen. We zijn benieuwd hoe het college daartegenaan kijkt?

00:25:30

Voorzitter: Wethouder Van Niejenhuis.

00:25:33

De heer Van Niejenhuis (wethouder): Dank, Voorzitter. Het korte antwoord is ja. Ik ben ook wel bereid om het toe te lichten. We hebben in het stuk niet meer gesproken over een knip, maar juist gezegd dat we daar een maatregel moeten nemen die ertoe leidt dat de wijk minder wijk-vreemd verkeer heeft. Het negatief effect daarvan zou kunnen zijn dat mensen die in de wijk wonen juist wat om moeten rijden om de wijk uit te komen. Dat geldt maar voor een deel van de wijk en niet voor de hele wijk. Dus wat wij zullen doen is dat we deze plannen verder gaan uitwerken met de omgeving. Als daar een knip - een harde of een wat zachtere knip - moet komen, dan gaan we dat eerst in tijdelijkheid doen. Dan gaan we kijken wat de effecten zijn en evalueren we het met de omgeving. Het kan natuurlijk wel zo zijn dat een deel van de bewoners het bezwaar blijft houden dat ze liever sneller de wijk uit zouden willen en dat we toch met zijn allen zeggen: "Maar het is toch verstandig, want dan hebben we minder wijk-vreemd verkeer. Dan is de auto misschien een minder aantrekkelijk alternatief en is de fiets misschien wel net zo goed." Dus dat moeten we in de volle breedte gaan afwegen. Ja, we leggen hem eerst flexibel aan en ja, we gaan hem evalueren met de omgeving.

00:26:43

Voorzitter: Kan het stuk daarmee conform door naar de raad? Fijn. Dan de laatste waar een woordvoering op is gemeld, 2b: Financiële bijdrage maatregelen ten behoeve van voortzetting huidig gebruik Biotoop. Raadslid Gierkink heeft daar een vraag over.

00:27:00

Mevrouw Gierkink (PvdA): Bedankt, Voorzitter. Allereerst dank aan het college voor het uitvoeren van de motie en het geven van duidelijkheid aan de bewoners en mensen die daar werken. Wij maken ons toch wel zorgen over waar al deze mensen straks terecht kunnen als ze het pand uit moeten. We vragen ons af of het college die zorgen deelt en wat de vooruitzichten hierin zijn?

00:27:22

Voorzitter: Wethouder Van Niejenhuis.

00:27:25

De heer Van Niejenhuis (wethouder): Allereerst dank voor de complimenten. Er is nog niet gezegd dat de mensen het pand uit moeten. Het gaat om veel mensen die daar wonen en werken en ook om verschillende gebouwen. We hebben met elkaar afgesproken dat we eerst een visie gaan maken op de toekomst van Biotoop Hortus het totaal. Daarbij sluiten we niet uit dat een deel van de broedplaats - of hoe we het ook willen noemen - in stand blijft. We moeten daarbij uiteraard natuurlijk wel kijken

of er ergens een kostendekkende huur is te organiseren in zijn totaliteit of per gebruik. Daar kunnen we allemaal naar kijken. Mocht het zo zijn dat de uitkomst van het visietraject is dat de broedplaats daar stopt, dan hebben we een grote uitdaging om te zorgen dat er alternatieven zijn waar we ons natuurlijk voor willen inzetten. Eerder of later vandaag wordt er gesproken over het broedplaatsen-beleid en daarin spreekt het college juist de ambitie uit om daar, meer nog dan in het verleden, een actieve rol in te nemen. We zien nu dat de dynamiek in de stad hoog is. Er is bijna geen leegstaand vastgoed. Dat betekent dat dit college heeft gezegd: "Wij vinden broedplaatsen, kunstenaars en makers belangrijk. Wij willen er een actieve rol innemen om daar - ik geloof uit mijn hoofd - enkele tienduizenden vierkante meters extra aan toe te voegen ten opzichte van wat er nu is." Dus dat is een grote ambitie, maar die ligt er wel. Daar gaat u zich als raad nog over uitspreken.

00:28:40

Voorzitter: Kan dit stuk dan zo conform door naar de raad? Mooi. Dan gaan we langs de stukken waarbij geen woordvoering is gemeld. Ik ga ze een voor een af. Dat gaat over 2a: Aanpassing leges-tarief deelscooters; 2c: Betaald parkeren Klein Martijn 1; 2d: Geluidsanering gevels Hoendiepskade 2 t/m 32; 2e: Tijdelijke huisvesting scholenplan; 2f: Afvalstoffenverordening gemeente Groningen 2023; 2g: Normenkader 2023; 2j: Aanpassing Categorieënljst verklaring van geen bedenkingen ten behoeve van kavel 7 Zernike; 2k: Aanvullend krediet vervanging armaturen veld 1 sportpark Esserberg; 2m: Actualisatie fietsbewegwijzering gemeente Groningen; 2n: Wijziging categorie verklaring van geen bedenkingen omgevingsvergunning Reitdiephaven Festivallocatie; 2o: Groninger Monumenten Fonds; 2p: Benoemingen Agendacommissie en Audit committee en 2q: Benoeming nieuw lid Begeleidingscommissie aardbevingsdossier. Mag ik concluderen dat u akkoord bent dat deze stukken conform naar de raad van 4 oktober gaan? Helemaal goed. Dan dank ik u voor uw bijdrage en uw aanwezigheid en nog een fijne dag.